

TABIATI VE BİYOÇEŞİTLİLİĞİ KORUMA KANUNU HAKKINDA GÖRÜŞ VE BASIN BİLDİRİSİ METNİ

4 Haziran 2012

Tabiat Kanunu İzleme Girişimi

TÜRKİYE DOĞASININ SIRTINDAKİ BİÇAK

**İLK MİLLİ PARKIMIZIN İLANIYLA (1958) BAŞLAYAN KORUMA POLİTİKASI
ÇEVRE KOMİSYONU ELİYLE RAFA KALDIRILİYOR!**

Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı'nın ilk 14 maddesi TBMM Çevre Komisyonu'nun 31 Mayıs 2012 tarihli toplantısında bir günde görüşülerek onaylandı. Tasarı, ilgili Bakanların “asıl şimdi doğayı koruyacağız” yönündeki açıklamaları ve ülkemizin AB uyum sürecinin çağdaş beklentilerinin aksine, 1958'den bu yana edinilmiş tüm kazanımları yok ediyor. Yasa Tasarısı'nın 6. Maddesi tüm korunan alanların sınırlarının değiştirebilmesine, daha kötüsü tümüyle kaldırılmasına olanak veriyor. Ayrıca hemen seçim öncesi (24. Yasama Dönemi) TBMM Çevre Komisyonu tarafından kabul edilen tasarıda bilimsel çevrelerin, ilgili kamu kurumlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve koruma alanlarında ve çevresinde yaşayanların karar süreçlerine dahil olması için öngörülen ulusal ve yerel kurulların tümünü tasarıdan çıkarıyor ve katılımcılık yönünden ülkemizi 30 yıl önce hazırlanan yasaların daha da gerisine götürüyor.

Bu Tasarı'yla doğal zenginlik açısından öne çıkmış ve tüm dünya ile paralel koruma altına alınmış milli parklarımız, doğal sitlerimiz, yaban hayatı koruma sahalarımız, uluslararası öneme sahip sulak alanlarımız yıllar önce ilan edilmiş olsalar bile yatırımcıların arazi edinme ve işletme taleplerine karşılık elden çıkarılabilecek. Öte yandan, bilim insanları, uzmanlar, sivil toplum kuruluşları veya yöre halkı bundan böyle herhangi bir alanın koruma altına alınması sürecinde söz sahibi olamayacaklar.

5 Haziran 2012 tarihli TBMM Çevre Komisyonu toplantısında geriye kalan hükümlerinin karara bağlanması ve Tasarı'nın yasama dönemi kapanmadan Genel Kurul'da oylanarak yasalaşması bekleniyor. Tasarı'da geçen ve net bir tanımı yapılmadığı için suistimale açık olan “üstün kamu yararı” ifadesi nedeniyle korunan alanlar madencilik, enerji, sanayi, tarım, turizm gibi yatırımlara adeta adres gösteriliyor. Bu yüzden nükleer, HES, baraj, altın madeni, konut yatırımcılarının gözü Çevre Komisyonu'nda. Geçmişte komisyonun tartışma sürecine katılıp öneri ve itirazlarını bildirme fırsatı yakalayan sivil toplum kuruluşları bu kez gelişmeleri TBMM internet sitesinden izlemek zorunda bırakıldı.

74 sivil toplum kuruluşunun oluşturduğu Tabiat Kanunu İzleme Girişimi olarak; sürecin demokratik, çağdaş ve katılımcı yaklaşımdan uzak; kapalı kapılar ardında yürütülmesini ve Tasarı'yla ülkemizin geleceği için bu derece kritik kararların uluslararası imza attığımız

sözleşmelerin ve elde ettiğimiz ulusal birikim ve kapasitenin hiçe sayılmasını kınıyoruz. Ayrıca tüm ülkelerin en üst düzeyde katılımıyla 20-22 Haziran 2012 tarihlerinde Brezilya'da yapılacak Rio+20 Toplantısında dünyamızın korunması için ülke olarak neler yaptığımıza dair söylenecek tüm sözlerin gerçeği yansıtmayacağını, doğal değerleriyle öne çıkan ülkemizin büyük bir yıkım altında olduğunu kamuoyuna açıklıyor, Komisyon toplantısının 5 Haziran Dünya Çevre Günü'ne rastlamasının kamuoyunu yanıltmayı hedeflediğine inanıyor ve bu yöndeki karşı duruşa katılıma çağırıyoruz.

Tabiat Kanunu İzleme Girişimi

Ayrıntılı bilgi için:

Hüsrev Özkara

Tel : (0 533) 394 47 11

E-posta: tabiatkanunu@gmail.com

<http://tabiatkanunu.wordpress.com>

Ek Bilgiler:

- 26 Ekim 2010 tarihinde TBMM Çevre Komisyonu'na sevk edilen Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı, 16 Mart 2011 tarihinde yapılan Komisyon toplantısında kabul edilmişti.
- Komisyon çalışmalarına 74 sivil toplum kuruluşunu temsilen katılan Tabiat Kanunu İzleme Girişimi'nin ve katılımcı diğer sivil toplum örgütlerinin çabalarıyla doğa koruma lehine bazı iyileştirmeler yapılmış olmakla beraber, kabul edilmiş olan Tasarı'nın amacı ve ruhunun korumadan çok kullanıma yönelik olması, önerilen ulusal ve mahalli koruma kurullarındaki kamu temsiline ağırlığı, üstün kamu yararı kavramının korunan alanlardaki yatırım girişimlerinin önünü açacak şekilde maddelendirilmesi ve doğal sit statüsünün kaldırılarak bu alanların statüsünün belirsiz bırakılması gibi düzenlemeler Tasarı'nın başlıca kaygı verici yönleri olarak kalmıştı.
- Tabiat Kanunu İzleme Girişimi 18 Mart 2011 tarihinde bu kaygıları "Türkiye'nin Doğası Bıçak Sirtında" başlıklı basın duyuru yoluyla kamuoyu ile paylaşmış, TBMM Genel Kurulu'na gönderilmesi beklenen Tasarı, hukuki çerçevede kadük ilan edilmişti.
- 31 Mayıs 2012 tarihinde TBMM Çevre Komisyon'unda görüşülmeye başlanan mevcut tasarıda endişe verici pekçok madde yer almaktadır. Örneğin:
- Tasarı'nın 6.maddesinin 1.bendinde gerçek veya tüzel kişilerin önerileri ile daha önce belirlenmiş ve ilan edilmiş korunan alanların sınırlarının değiştirilebileceği, kısmen veya tamamen farklı statü kapsamına alınabileceği veya koruma kararlarının kaldırılabilirliği belirtilmiştir. Ülkemizdeki korunan alanların sayısı ve yüzey alanları zaten birçok Avrupa ülkesinin ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerle kabul edilen hedeflerin çok gerisindedir. Ülke yüzölçümünün yaklaşık %4-5'i civarında olan korunan alanlarımızın sayısının daha da artırılması gerekirken bu madde ile var olanların da "korumasız" kalmasına imkân verilmiş olacaktır. Taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler (BM Uluslararası Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, Ramsar

Sözleşmesi gibi) ve AB yaklaşımı dikkate alındığında Türkiye'nin zaten yeni korunan alanlar ilan etmesi (en az %15) ve bunları daha etkili bir şekilde koruması gerekirken, “yeniden değerlendirme” adı altında mevcut korunan alanlarımız dahi koruma güvencesinden mahrum kalabilecektir.

- Tasarı'nın 8. Maddesinde yer alan “**üstün kamu yararı**” ifadesi son derece muğlak ve suistimale açıktır. Üstün kamu yararı adı altında doğal alanlara zarar verebilecek birçok yatırımın önü bu madde ile açılmaktadır. Üstün kamu yararı, bilimsel ve hukuki değerlendirme ile yargılama sonucunda ulaşılabilecek bir netice olduğundan; yasa metniyle “üstün kamu yararı nitelmesi yapılması” evrensel idare hukuki ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Halk sağlığı ve milli güvenlik gibi kritik konular “üstün kamu yararı” gerekçesi olarak kabul edilebilir. Ancak, 8. Maddenin 4. bendinde “**çevreye yarar**” diye son derece muğlak ve suistimale açık bir ifade kullanılmıştır. “Çevreye yarar” ifadesine dayanarak madencilik, enerji, sanayi, tarım, turizm gibi doğa üzerinde etkiye sahip birçok yatırımın kolaylıkla gerçekleştirilebilmesi mümkün olacaktır.
- Tasarı'nın 9. Maddesinde yer alan “**Bilgilendirme ve Katılım**”a dair kısımda, herhangi bir alanda gerçekleştirilecek koruma ve planlama çalışmaları hakkında yöre halkı yalnızca “bilgilendirilecek”tir. Söz konusu maddenin üst başlığı her ne kadar “bilgilendirme ve katılım” olsa da gerçekte yapılacak olan yukarıdan aşağıya bir bilgi verme sürecinden ibarettir. Gerçek anlamda katılım için yapılması gereken, bilgilendirme, paydaşların görüşlerinin dinlenmesi, işbirliği ve aktif katılımı karar alma ve uygulama sürecinin “birlikte” şekillendirilmesidir.
- Tasarı'nın 10. Maddesinin 2. bendinde “ Korunan alanda işletme yetkisi, kısmen, talepte bulunmaları halinde il özel idarelerine, belediyelere, bu Kanunun amacına uygun faaliyetler yürüten vakıf ve derneklere ilgili bakanın onayı ile devredilebilir veya geri alınabilir” denmektedir. Valiliklere bağlı İl Özel İdaresi'ne yapılan **yetki devirlerinin** onarılması imkânsız tahribata yol açtığı en son Bolu-Abant Tabiat Parkı örneğinde yaşanmıştır. Korunan alan yönetimi gibi son derece hassas ve dikkatle ele alınması gereken bir sorumluluğun, konunun uzmanı olmayan ve yeterli teknik bilgi birikiminden yoksun kurumlarca yerine getirilmesi ciddi ve geri dönüşü olmayan kayıplara neden olabilir.
- 2011 yılında TBMM Çevre Komisyonu'nda kabul edilen üçüncü tasarıda yer alan Ulusal Tabiatı Koruma Kurulu, Mahalli Tabiatı Koruma Kurulları ve Tabiatı Koruma Bilim Heyeti tasarıdan çıkarılmıştır. Kamu ağırlıklı yapısı, görev tanımındaki bazı belirsizlikler ve karar alma süreçlerine ilişkin bazı değişiklikler gerektirmesine rağmen, ülkemizin biyolojik çeşitliliğinin daha etkin korunması ve kamu-sivil toplum-akademi dünyasının birlikte karar alabilmesi anlamında faydalı olabilecek bu **Kurulların** mevcut tasarıdan çıkarılması üzerinde dikkatle düşünülmesi gereken bir konudur. Zira, geçtiğimiz yıl Çevre Komisyonu'na kabul edilen tasarıda sivil toplum kuruluşlarının ve akademisyenlerin temsilci sayısının artırılması için büyük mücadele verilmiş ve ilk halinde iki olan STK temsilcisi sayısı dörde çıkarılmıştır. Yetersiz olsa dahi STK'ların kamu kurumlarıyla birlikte bir komisyon/kurul çatısı altında ülkemizin doğa koruma politikalarını ve uygulamalarını tartışabilecek olması önemli bir adımken, mevcut tasarıda bu kurulların tamamen çıkarılmış olması STK'ların bu sürece katılım, izleme ve etkileme olanağını tamamen ortadan kaldırmıştır. Yalnızca Bakanlığın isteği, bilgisi ve kararı ile ülkemizin biyolojik çeşitliliğine dair kararların alınması demokratik bir işleyişe uygun olmadığı gibi taraf olduğumuz sözleşmelerin “katılımcılık” ilkesini de göz ardı etmek anlamına gelmektedir. Paydaşların sürece katılımı, bilgi edinebilmesi, alınan kararları şeffaf bir biçimde sorgulayabilmesi ve etkileyebilmesine olanak sağlayacak bir karar alma mekanizması tarif edilmelidir. Tasarı'nın 10. Maddesinde “**Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Danışma Kurulu**” adı

altında bir kurula atıfta bulunulmuş ancak amacı, görevi, kapsamı, ne şekilde işleyeceği belirtilmemiştir.

- Tasarı'nın 20. Maddesinde "Tabii durumuna uygun hale getirilemeyen alanlar buna en yakın yaşama alanına dönüştürülür" ifadesi açık bir biçimde bir alandaki **tahribatın meşrulaştırılmasına** ve tahribatın giderilmesi için yapılabilecek rehabilitasyon çalışmalarının zaafa uğratılmasına zemin hazırlamaktadır. "En yakın yaşam alanı" ifadesi bilimsel dayanaktan yoksundur ve tam anlamıyla ne kast edildiği açık değildir.
- Tasarı'nın 28. Maddesinde "bu Kanun kapsamında giren alanlarda 2634 sayılı **Turizmi Teşvik Kanunu'na** göre kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ve turizm merkezi olarak ilan edilecek yerler için Bakanlık uygun görüşü alınır" denilmektedir. Bu madde ile ülke yüzölçümümüzün ancak %4-5'ini kaplayan korunan alanların "turizm teşvik" adı altında yapılaşmaya ve diğer insan kullanımlarına açılması mümkün kılınmıştır.
- Tasarı'nın 31. Maddesi'nin 6. Bendinde "9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı **Milli Parklar Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır**" ifadesi yer almaktadır. 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, ülkemizde doğa koruma konusundaki en önemli yasal düzenlemelerden bir tanesidir. Tasarı'da korunan alan statülerinden biri olarak "milli park" statüsü yer almasına rağmen, bu alanların hangi usul ve esaslara göre yönetileceği, korunacağı belirsizdir. Milli Parklar Kanunu'nun bu Tasarı ile birlikte yürürlükten kaldırılması halihazırda zaten ciddi baskılarla karşı karşıya kalan Milli Park alanlarımızı olumsuz biçimde etkileyecektir. Özellikle son dönemde sayıları hızla artan HES'lere karşı açılan davalarda Milli Parklar Kanunu önemli bir dayanaktır ve bu düzenlemeyle beraber bu dayanak ortadan kaldırılmaktadır. Bakanlığın bu Tasarı yasalaştıktan sonra çıkarmayı planladığı yönetmeliklerin kamuoyu ve ilgili STK'larca önceden bilinmesi ve müdahale edilmesi mümkün olmayacağı için Milli Park alanlarımızı nasıl bir sürecin beklediği endişe uyandırmaktadır.

TABIATI VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİ KORUMA KANUNU TASARISI

DEĞERLENDİRME METNİ

8 Kasım 2010

Bu metin, 25 Ekim 2010 tarihinde Bakanlar Kurulu'nca imzalanarak TBMM'ye sevk edilen Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanun Tasarı'nın, gerçek bir "doğa koruma" bakış açısıyla doğuracağı sorunları ortaya koymak amacıyla Tabiat Kanunu İzleme Girişimi tarafından hazırlanmıştır.

Kanun Tasarı'nın gerekçelerine ilişkin değerlendirme

Tasarı'nın gerekçelerinde "*tabiatın ve tabii kaynakların korunması ile ilgili mevcut düzenlemeler, gerçek ihtiyaçlara ve günümüz koşullarına uygun uygulamalara imkan sağlayamamaktadır.*" denilmektedir. Bütün Tasarı'nın ruhunu oluşturan cümle budur. Bu cümleyi başka bir düzlemde okuduğumuzda ülkemizin uzun yıllar sonunda ortaya çıkmış doğa koruma hukuku sonucu belirlenmiş doğal alanların ekonomik, siyasal, sanayi, turizm amaçlı kullanımlar için engel oluşturduğu yasa yazıcıların bu durumun farkında olduğu ve bu

“tehdidi” ortadan kaldırmak üzere davrandıklarını düşünmemek için bir neden yoktur. Yasa hazırlayıcıları yasa gerekçesinde “*sadece kaynak odaklı ve kaynak koruma hedefli bir anlayışla, gerçekte olmamasına rağmen toplumsal kalkınmayı geri planda tutan bir anlayışın sergilenmesi*” diye tarif ettikleri yürürlükte bulunan koruma mevzuatını ortadan kaldırmayı düşündüklerini göstermektedirler. Benzeri biçimde “*...kalkınma plan ve programları ile uyumlu hale getirilmesi ve aralarında bir koordinasyonun ve entegrasyonun sağlanması ile kaynak koruma plan ve programlarının devlet politikaları ve programları ile ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde her ölçekteki planlar ile uyumlu hale getirilmesi zorunluluk arz etmektedir.*” Tespitini yapmakta ve gerekçede sözü edilen koordinasyonun kalkınma planları lehinde yorumlanmasına zemin oluşturmaktadırlar.

Tasarı metninin gerekçelerinde “*Tabiatı koruma konusunda farklı kurumların yetkili olması yetki karmaşasına neden olmakta üst üste binen koruma statüleri çok sayıda kanuni düzenlemeler nedeniyle uygulama ve korumada güçlükler yaşanmasına sebep olmaktadır.*” tespitinde bulunmaktadır. Oysa aşağıdaki tablodan da açıkça görülebileceği gibi ülkemizde yerinde koruma alanı olarak tanımlanmış alanların %86’sı bu tasarı ile tüm yetkileri kendi elinde toplamak üzere harekete geçen T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı’nın zaten kontrolündedir. Özellikle biyoçeşitlilik koruması açısından tüm koruma yetkisi T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülmekte olup, sadece Doğal Sit Alanları ile Doğal Varlıklar T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın kontrolünde bulunmaktadır. Diğer bir ifade ile T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Tasarının gerekçesine yazılı olan bu “yetki karmaşası” bir yanılsamadır ve gerçek dışıdır. Bu açıdan T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı’nın tasarısındaki amacının açıkça T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkisinde bulunan alanların yetkisini ele geçirmek istediği görülmektedir. Bu durum zaten yasa maddelerinde de açıkça görülmektedir.

<i>Koruma Alanları</i>	<i>Tesis yılı</i>	<i>Sorumlu Kuruluş</i>	<i>Sayısı</i>	<i>Alanı (ha)</i>
Milli Parklar	1958	ÇOB	41	878.801,00
Tabiat Parkları	1983	ÇOB	42	78868,00
Tabiatı Koruma Alanları	1987	ÇOB	32	63008,00
Tabiat Anıtları	1988	ÇOB	105	5541,6
Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları	1966	ÇOB	80	1.205.599,00
Yaban Hayatı Üretme İstasyonu	1966	ÇOB	22	4.551
Muhafaza Ormanları	1950	ÇOB	57	394,853.00
Gen Koruma Ormanları	1994	ÇOB	193	27,735,60
Tohum Meşcereleri	1969	ÇOB	338	46.086,04
Özel Çevre Koruma Bölgeleri	1988	ÇOB	14	1.206.008,00
Ramsar Alanları	1994	ÇOB	12	200.000,00
Doğal Sit Alanları	1973	Turizm ve Kültür	1003	

		Bak.		
Doğal Varlıklar	1973	Turizm ve Kültür Bak.	2370	
Gen Koruma ve Yönetim Alanları	1993	ÇOB/Tarım Bak.	1	
TOPLAM			4295	3.688.462,64

Türkiye’de Yürürlükte olan Yerinde Koruma Alanları

Tasarı gerekçelerinde yer alan diğer bir nokta ise “*korunan alanların belirlenmesi, planlanması ve yönetimi süreçlerinde yöre insanının desteğinin alınmaması*” konusunun ifadelendirilmesine karşın Tasarı’nın hiçbir bölümünde yerel halkın sürece katılımı ile ilgili herhangi bir mekanizma ortaya konulmamıştır. Hatta tam tersine gerek Tasarının hazırlanması aşamasında gerekse yasalaşarak yürürlüğe girmesinden sonra ülkemizin bir noktasındaki doğa koruma alanında bölge halkının koruma alanlarının nasıl belirleneceğine, nasıl planlanacağına ve nasıl yönetiminde yer alacağına dair somut bir yasa hükmü kurulmamıştır. Üstelik yasa hazırlayıcılar gerekçe metninde koruma hedeflerine ulaşılamamasının nedenleri arasında koruma alanlarının “insan odaklı olmayan” bir anlayışla belirlenmesi ve yönetilmesini de belirtmekten çekinmemişlerdir. Oysa ki, bu yasanın temel amacı biyolojik çeşitlilik ve doğal ekosistemlerin insan faaliyetlerinden kaynaklanan sorunlardan korunmasıdır.

Tasarı gerekçeleri arasında önemli bir yeri ise Avrupa Birliği müktesebatına uyum ve ülkemizin taraf olduğu Uluslararası Sözleşmelerden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmesi ile ilgili olarak bir takım eksikliklerin tamamlanması tutmaktadır. Tasarı metni bir bütün olarak incelendiğinde ülkemizin taraf olduğu söz konusu sözleşmelerin ruhuna ve sahip olduğu korumacı statüye uygun olmayan bir metin oluşturulduğu gözlenmekte ancak ciddi bir kavram ve terminoloji karmaşası görülmektedir. Özellikle tanımlar incelendiğinde bir kısmının bilimsel nitelik taşımadığı, birbiri içine giren ve muğlaklık oluşturan kimi tanımların bulunduğu açıkça saptanabilecek durumdadır. Bu muğlak durumlar için ise karar yetkisi tamamen Bakanlık inisiyatifine bırakılmıştır. Söz konusu uluslar arası sözleşmelerde yer almayan koruma alanı tanımları getirilmiştir. Örneğin, mutlak koruma bölgesi ile özel koruma alanı arasındaki farkı anlayabilmek olanaklı değildir. Özel Koruma Alanı, Habitat ve Kuş Direktifi üzerinden tarif edilmiş alanlar olduğu için büyük ölçüde direktiften ithal edilmiş ve yerel mevzuatta yer alan hüküm ile uyandırılması yapılmamıştır. Bu örnekte olduğu gibi bir alanın mutlak koruma bölgesi ilan ile özel koruma alanı olarak belirlenmesinde hangi esasların dikkate alınacağı bilinmemektedir.

Dolayısıyla, yukarıda kısaca özetlendiği gibi Tasarı’nın gerekçe metninde yer alan açıklamalar yasanın ruhunun aslında “doğa korumacı” bir yaklaşımı yansıtmadığı, iddia edildiği gibi AB doğa koruma mevzuatını karşılamadığı ve özellikle korunan alanlarla ilgili karar mekanizmalarında “katılımcılık”tan uzak tamamen kamu iradesinde bir süreç istendiği açıkça görülmektedir.

Kanun Tasarı’nın Maddelerine Yönelik Değerlendirme

Tasarı’nın 1. Maddesi olan Amaç maddesi kanunun kendisini açıklamaktadır: “Bu Kanunun amacı; ülkemizin kara, kıyı, sucul ve deniz alanlarındaki ulusal ve uluslararası öneme sahip

tabii değerlerin, biyolojik çeşitliliğin ve peyzajın muhafazası ile koruma kullanma dengesi gözetilerek sürdürülebilirliğine ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.” Kanunun amacını açıklayan kilit satır “koruma kullanma dengesi gözetilerek sürdürülebilirliğine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi” kısmıdır. “Sürdürülebilir gelişme” hakkında yapılan tanımlara bakıldığında bir görüş “evre değerlerinin ve doğal kaynakların savurganlığa yol aamayacak biçimde akılcı yöntemlerle, bugünkü ve gelecek kuşakların hak ve yararları da gözönünde bulundurulurken kullanılması ilkesinden özveride bulunmaksızın, ekonomik gelişmenin sağlanması amaçlayan çevreci dünya görüşü olarak açıklanırken bir başka görüşe göre “yenilenebilir kaynakların tkutilmesine dayanarak sürekli devam eden ve (evrenin nihai sınırını -taşıma kapasitesini- koruyacak biçimde) evre üzerinde sınırlı bir tahribatta bulunan ekonomik büyüme olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu tanımlardan da anlaşılacağı üzere “srdlebilirlik”; temelde gelişme, kalkınma ve yatırımların devamının bu gün ve gelecek kuşaklarının da sürdürebileceği bir biçimde devam etmesini sağlamak için ortaya konan bir kavramdır. Genelde anlaşıldığının aksine temel işlevi doğa koruma değildir. Ekonomik faaliyet devam ederken bir yan çıktı olan çevresel etkinin tümden kontrolsüz kalmaması durumunu ifade etmektedir. Tasarı’nın amaç maddesinden anlaşılacağı üzere “koruma kullanma dengesi” gözetilerek ülkemizin kara, kıyı, sucul ve deniz alanlarındaki ulusal ve uluslararası öneme sahip doğal değerler üzerinde ekonomik faaliyet amaçlanmaktadır.

Tasarı’nın **Tanımlar başlıklı 3. Maddesi’nin**  fıkrasında; *“Ekolojik Etki Değerlendirmesi: Tabiatı etkileyen faaliyetlerin ekosistem üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesini” ifadesi yer almaktadır.* Mevcut mevzuatımızda “Ekolojik etki değerlendirmesi”, evre Etki Değerlendirmesi (ED) şeklinde bir süreci ifade etmekte olup, bugünkü ED uygulamalarının ne derece sağlıksız, masa başı raporlardan ibaret ve doğa koruma amaç taşımayan süreçler olduğu herkesçe bilinmektedir. Tasarı ile birlikte sanki yeni bir yaklaşım getiriliyormuş gibi gösterilerek aslında mevcut ED süreçleri sayesinde korunan alanlarda gerçekleşen tahribatın bu sefer Ekolojik Etki Değerlendirmesi (EED) adı altında hazırlanacak raporlarla yürütüleceğinin en yalın ifadesidir. Bugüne kadar olduğu gibi, içi boş kavramlar üzerinden yürütülen ve üstelik yatırımcı açısından korunan alanda sebep olduğu tahribatın yasal savunusu, argümanı olarak işlev gören ED Raporları benzeri bir işlev olarak planlanan “ekolojik etki değerlendirmesi” raporları ile korunan alanlar yatımlara açılmış olacaktır. EED’nin nasıl olacağı, ne şekilde yapılacağı anlaşıldığı üzere yönetmeliklerle belirlenecek olup, her nasıl bir uygulama yönetmeliği hazırlanacak olursa olsun, korunan alanlar bu raporlar ile gün ve gün tahrip edilecektir.

Tasarı’nın **“ilkeler” başlıklı 4. Maddesi** a fıkrasında *“korunan alanların koruma ve kullanım kararlarının uzun devreli gelişme planları veya her tür ve ölçeklerdeki planlarla belirlenmesi esastır.”* biçimindeki ifadesi Bakanlığın “icracı” olma tutumunu belirlemesi açısından önemlidir. Gelişme planları ve her ölçekteki planlama kararlarını koruma alanları ve onların statülerinin belirlenmesi gerekirken, tam tersi yönde hüküm tesis edilerek “kalkınmacı” bir retorikle doğa koruma alanları kalkınma planlarına kurban edilmektedir. Aynı maddenin d fıkrasında bu durum açıkça görülmekte; yasayı hazırlayanlar *“sektörel ve bölgesel ekonomik ve sosyal kalkınma plan, program ve faaliyetlerinde tabiat ve biyolojik çeşitliliğin korunması hususları göz önüne alınır.”* hükmünü kurmakla “kalkınmacı” esası açıkça belirtmekte ve “korumacı” anlayışı geri plana itmektedir. Devam hükümlerinde 4. Maddenin b fıkrasında her alana “tek bir statü” verilmesi esasını kabul eden bir ilke yazılmıştır. Bir rnek vermek gerekirse Uludağ hem Milli Park hem de Doğal Sit Alanı’dır. Bu yasal düzenleme ile Doğal Sit vasfı zaten önce kaldırılmakta ve Bakanlık tarafından yapılacak incelemeye göre eğer koşulları uygun ve sağlıyorsa tekrar statü kazanacaktır. Bu durumda Uludağ sadece Milli Park olarak kalacak demektir. Bakanlık tarafından 2634 sayılı Turizm Teşvik Yasası uyarınca

Uludağ'da ilan edilen 2. Gelişme Bölgesi'ndeki yapılaşma ile ilgili kararlar Milli Park statüsünü aşmış ve Doğal Sit olması nedeniyle durdurulabilmiştir. Bu durumda bölgedeki düzenlemeleri ve bölgenin tahribini engelleyebilmek mümkün olamayacaktır. Ülkemizde Doğal Sit Alanı ile birlikte farklı koruma statüleri bulunan alanlardaki koruma duvarları yıkılmış olacaktır. Halen kentlerimizde bulunan doğal sit alanlarının önemli bir kısmı da doğal sit alanı olarak ilan edilmiştir. Örneğin Atatürk Orman Çiftliği, Velidebağ Korusu, Terkos bunlardandır. Yasanın yürürlüğe girmesiyle yapılaşma baskısının yüksek olduğu bu alanların elden çıkması kaçınılmaz olacaktır. Öte yandan, taraf olduğumuz uluslar arası sözleşmelerden kaynaklı koruma statülerinin ne olacağı da belirli değildir. (örneğin Ramsar Alanı statüsü) Korumacı bir tutum izlemesi beklenen Bakanlık, bu Tasarı ile koruma statülerini azaltıcı bir ilkesel tutum belirlemiştir. Aynı maddenin 3 şıkında "*Korunan alanlarda yerinde koruma ve yönetimin sağlanması için gerektiğinde işbirliği ve yetki devri yapılabilir.*" denilmektedir. Valiliklere bağlı İl Özel İdaresi'ne yapılan yetki devirlerinin onarılmazı imkansız tahribatlar açtığına en yakın örneği Bolu-Abant Tabiat Parkı'nda görülmüştür. Yerinden koruma ve yönetim ancak yöre halkı ve sivil toplum örgütlerinin ağırlıklı olarak yer aldığı bir yapı ile mümkündür.

Tasarı'nın **6. Maddesi'nde** tarif edilen ve Yasa'nın bütün yetkisini kullanması öngörülen "Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Kurulu" ise hem Bakanlığın kuruluş ile görev ve yetkilerini tanımlayan yasal düzenlemeleri, hem T.C. Anayasası'nın Çevre Hakkı ile ilgili hükümleri ile ve hem de ülkemizin imzaladığı uluslar arası sözleşmelerle çelişen kapalı bir Kurul tarifi olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de bu Kurul ile "tabiatın ve biyoçeşitliliğin korunması" olanaklı olmayacağı gibi Çevre Yasası'nın ve bu yasa tasarısının ilkeleri olarak tanımlanan ilkelerle aykırılıklar teşkil etmektedir. Gerçekte yasa kendi içinde bu açıdan çelişmektedir. Tasarı'nın 4. Maddenin 4 fıkrasında "*tabiat ve biyolojik çeşitliliğin yönetiminin karar alma süreçlerinde şeffaflık ile yeterli düzeyde katılım sağlanması esastır.*" denilmesine karşın adı geçen Kurul kapalı bir çevrimle oluşturulmuş ve yasa tasarısı kendi ilkesine karşı çıkmıştır. Yirmi kişiden oluşan Kurulun yapısı şu şekilde öngörülmektedir:

Kurum Temsilcileri	Sayı
Üniversite Temsilcileri	4 kişi
Sivil Toplum Temsilcileri	2 kişi
Çevre ve Orman Bakanlığı	7 kişi
Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı	3 kişi
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	2 kişi
Kültür ve Turizm Bakanlığı	1 kişi
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	1 kişi

Görüldüğü gibi 20 kişilik Kurul'da 14 Bakanlık Bürokratı, 4 akademisyen ve 2 sivil toplum temsilcisi yer almaktadır. Tasarı, üniversite temsilcilerinin nasıl atanacağına ve görev yapacağına dair herhangi bir tarif içermezken, sivil toplum örgütlerinin Bakanlıkça belirleneceğini ifade etmektedir. Sivil toplum kuruluşları, "katılımcı karar alma mekanizması"

görüntüsü vermek üzere Kurul'a sembolik olarak yerleştirilmişlerdir. Kurul'un karar alma süreci ise son derece kritik bir hüküm ile şu şekilde ifade edilmiştir: *"Kurul salt çoğunlukla toplanır. Kararlar toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile alınır..."* Bu demektir ki; ülkemizdeki herhangi bir doğal alanın statüsü ve/veya o alanın kullanım/düzenleme ve koruma konusundaki kararları 11 kişinin katıldığı toplantılarla ve 6 kişinin oyu alınabilir. Ülkemizdeki doğal ekosistemlerin ve binlerce canlı türünün varlığının devamlılığına ilişkin kararların böyle bir Kurul'un % 30'unun oyu ile alınabilmesi kabul edilemez. Benzeri bir durum **7. Maddede** tarifi yapılan "Mahalli Biyolojik Çeşitlilik Kurulları" için de geçerli olmaktadır.

Öte yandan **8.Maddede** tarifi yapılan "Tabiatı Koruma Bilim Heyeti" tamamen süreç içerisinde kamuoyundan ve sivil toplum örgütlerinden gelecek eleştirileri bertaraf etmeye yönelik olarak oluşturulmuş; hiçbir yetkisi ve sorumluluğu bulunmayan bir kuruldur. Bu haliyle 1983 yılında yürürlüğe konan "*Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu*"nun çok gerisinde kalmıştır. "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu"nun 51. Maddesi ile kurulan "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları"nın kurulması hükmüne bağlanmıştır. "*Korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının tespit, tescil ve gruplandırılmasını yapmak, özelliklerini kaybetmiş olanlarının tescil kaydını kaldırmak, sit alanlarıyla ilgili geçiş dönemi yapı şartlarını belirlemek, koruma amaçlı imar planları ile bunların her türlü değişikliklerini inceleyip karar almak, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve koruma alanları ile sit alanlarına ilişkin uygulamaya yönelik kararlar almak*" yetkisi Kanunu"nun 58 maddesi ile kurulan "Koruma Bölge Kurulları"na verilmiştir. Bölge Kurullarının asıl üyeleri 7 kişi olup, tamamı konusunda uzman bilim insanlarından oluşmaktadır. Bölge kurulları karar almada bağımsızdır.

Yasa ile kurulması öngörülen "Tabiatı Koruma Bilim Heyeti" Danışma organı olarak tanımlanmış; sadece Bakanlığın tabiatı koruma politikasını oluşturmak ve stratejik planlarında önerilen hedeflere ulaşmasına yardımcı olmak üzere, yapılacak bilimsel çalışmaları belirlemek, yönlendirmek ve izlemek gibi bir görev verilmiştir. Tasarıda yer alan ve aşağıda belirtilenlerin tamamı "Tabiatı Koruma Bilim Heyeti"nin yetkisinde olması gerekirken, tümünde Bakanlık karar mercii olarak yetkili kılınmıştır.

- Bir alanın korunan alan niteliğine sahip olup olmadığı (madde-9),
- Özel korunması gereken yabancı bitki ve hayvan türlerine ilişkin listelerin belirlenmesi (madde-17),
- Yabancı hayvan ve korunan bitki türlerinin habitatları dışında çoğaltılması, üretilmesi veya yerleştirilmesine (madde-19),
- Tür ve habitat koruma eylem planlarının hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi ile planların onaylanması (madde-21),
- Biyolojik çeşitlilikle ilgili her türlü veri envanterin oluşturulması (madde-21),
- Korunan alanlara ait her tür ve ölçekteki planların yapılması ve onaylanması (madde-9),

Diğer taraftan Bakanlığın koordinasyonunda kurulacağı belirtilen heyetteki bilim insanlarının kim tarafından, nasıl seçileceği de belirtilmemiştir. Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliikle düzenleneceği yazılan Heyet'in amacının ve işlevinin ne olduğu belirsiz ve açıklayıcı da değildir. Ulusal Kurul'un kendi kapalı çevrimini tutmak ve her türlü eleştiri karşısında "bilim insanlarından görüşlerini aldık" diyebilmek için oluşturulmuştur. Diğer taraftan, sit alanlarını, yatırımlara açabilmek için, bağımsız bir yapı olan Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun yetkisinden alıp, Çevre ve Orman Bakanlığına devretmek; tepkiyi azaltmak için

de tamamen Bakanlığın kontrolünde, hiç bir yetkisi ve sorumluluğu olmayan bir sözde bir bilim heyetinin kurulması öngörülmüştür.

Tasarı'nın **9. Maddesi'nde** yer alan Korunan Alan Statüleri büyük ölçüde uluslar arası sözleşmeler ve AB- Habitat ve Kuş Direktifleri'nden alınmış olmakla birlikte; tanımların bütünlüğü açısından bakıldığında eksiklikler olduğu görülmektedir. Ayrıca, ilke olarak belirlenmiş "her alana tek koruma statüsü" uygulaması, bu tasnif ile mümkün değildir. Kaldı ki bir alanda birden fazla koruma statüsünün korumanın önünde engel olduğu varsayımı doğru olsaydı. Sadece Çevre ve Orman Bakanlığının yetkili olduğu alanlarda daha etkili bir koruma görmemiz gerekirdi. Bunun böyle olmadığı bilinmektedir. Aksine koruma alanlarını yatırımlara açmakta zaman zaman engel teşkil ettiği için tek kurumun yetkili olması arzulanmaktadır. Diğer taraftan , hem Gen Koruma Alanı özelliklerine sahip hem de sulak alan olan ve aynı zamanda AB-Kuş Direktifi'ne göre Özel Korunan Alan olarak ilan zorunlu olan bölgelerde nasıl tek statü uygulaması gerçekleşeceği belli değildir. Birden fazla koruma statüsü hemen tüm ülkelerde yaygın olarak görülen bir uygulamadır. Yasa hazırlayıcıları 13 farklı koruma statüsü tarif etmişlerdir. Bu statülerin tanımlarında ciddi sorunlar vardır. Örneğin Habitat ve Tür Koruma Alanı ile Tabiat Koruma Alanı büyük ölçüde birbiri ile örtüşmektedir. Keza Habitat ve Tür Koruma Alanı teknik olarak sulak alan tanımını kapsamaktadır. Bu tanımların çoğu IUCN(Dünya Korunan Alanlar Birliği)'nin sınıflandırmasıyla da uyuşmamaktadır, Bu koruma statüleri arasında bir hiyerarşi de tesis edilmemiştir. Yasa yazıcıları, bütünsel koruma alanı tariflerini ayrıştırarak tadat etmekte ve bu ayırım üzerinden hukuksal boşluklar yaratmaktadır. 13 ayrı statünün içinde Doğal Sit tanımı olmadığı gibi herhangi bir alanın korunması gereken bir alan olup olmadığı tek yetkilisini Bakanlık kendisi olarak göstermiştir.

Diğer önemli bir nokta ise **10. Maddede** sıradan bir durum olarak geçilen koruma alanlarının iç tasnifi ile ilgili hükümdür. "*Koruma alanları mutlak koruma bölgesi, ekolojik etkilenme bölgesi ve sınırlı kullanım bölgesi olarak ayrılabilir...*" denilmekte ancak bu tasnifin neye göre, hangi bilimsel esaslara göre, kimin tarafından yapılacağı muğlaktır. Yasa hazırlayıcılar belki bilerek belki de bilmeyerek Yasa tasarısı içinde bir çok muğlak ve belirsiz alan bırakmışlardır.

Bu Tasarı ile gelen düzenlemeler içinde en çok tartışılması gereken "**İzinler**" başlıklı bölümdür. Kamulaştırma, takas ve tahsisi, koruma lehinde tarif eden Tasarı; tesis edilecek izinler, intifa ve irtifak hakları ile ilgili bölümde ülkemizin neredeyse tüm korunan alanları özel kişi ve şirketlere tahsis edilebilir hale getirilmekte ve içeriği ve anlamı bilinmeyen (Tasarıda da tarifi yapılmayan) "üstün kamu yararı ve stratejik kullanım" olarak yapılmış tarifle Bakanlar Kurulu'na izin, intifa ve irtifak hakkı verilmektedir. Bunun açık anlamı şudur: Örneğin İkizdere Vadisi'nde yapılmak istenen HES'leri, Uluabat Gölü kıyısından geçecek otoyolu, Küre Dağları Milli Parkı'na yapılmak istenen HESleri, "üstün kamu yararı ve stratejik kullanım" olarak tarif edebilir ve Bakanlar Kurulu kararı ile bu yatırımlara izin verebilirsiniz. Oysa bu tür kararların Bakanlıktaki siyasi kişiler veya Bakanlık bürokratlarınca değil bilim adamları ve konunun uzmanlarınca verilmesi gerekir. ;Yasa hazırlayıcılar "üstün kamu yararı" ifadesini Tasarı'nın **16. Maddesi'nde** yapılacak yatırımların çevre ve doğaya etkilerini saptanması amacıyla tesis edilen Ekolojik Etki Değerlendirmesi ile ilgili hükümdede kullanarak adeta tüm bu yatırımların önünü açmayı kendilerince garanti altına almışlardır. Tasarı'nın bu hükümleri ile İdare hiçbir kontrol ve denetim olmaksızın ülkenin herhangi bir yerindeki bir korunan alanda, korunması zorunlu bir bölgede "üstün kamu yararı" öne sürerek her türlü yatırıma izin verebilecek hale gelmektedir. Mevcut yasa Tasarisına ek olarak, 2010 Anayasa değişikliği ile onaylanan "*Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka*

uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz.” ifadesi aracılığıyla, İdare’nin üstün kamu yararı kararları tartışmaya açılmayacak hale gelmiştir.

Tasarı’nın **12. Maddesi’nde** Korunan Alan Statüleri içinde yer alan Yaban Hayatı Geliştirme Sahası “av ve yaban hayvanlarının ve yaban hayatının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde özel avlanma plâni çerçevesinde avlanmanın yapılabildiği sahalardan” olarak tanımlanmıştır. Böyle bir Tasarı’da av konuları bir alanın yer alması gerçekten büyük bir talihsizliktir. Bu düzenlemenin temeli, 2003’te yürürlüğe giren Kara Avcılığı Kanunu tarafından tarif edilen yaklaşık 1.8 milyon hektarlık Yaban Hayatı Koruma Sahası’nı ortadan kaldırmaktır. Kara Avcılığı Kanunu tarafından yapılan tanıma göre Yaban Hayatı Koruma Sahası; “yaban hayatı değerlerine sahip, korunması gerekli yaşam ortamlarının bitki ve hayvan türleri ile birlikte mutlak olarak korunduğu ve devamlılığının sağlandığı sahalardır”. Ancak, ülkemizde son 7-8 yıldır 1 hektar alan bile Yaban Hayatı Koruma Sahası statüsüne kavuşturulmamıştır ve hatta bu alanların üçte biri çeşitli nedenlerle bu statülerini kaybetmiştir. Geri kalan üçte ikisi ise Yaban Hayatı Geliştirme sahası (1.2 milyon ha.) olarak düzenlenmiştir. Ülkemizin türler itibarıyla zengin ancak bu türlerin populasyonlarının giderek azaldığı bilinmekteyken Yaban Hayatı Koruma Sahaları’nın bu şekilde ortadan kaldırılması kabul edilemez.

Tasarı’nın **20. Maddesi’nin** üçüncü fıkrasında yer alan “*Tabii durumuna uygun hale getirilemeyen alanlar buna en yakın bir yaşama alanına dönüştürülür.*” ifadesi açık bir biçimde bir alandaki tahribatın meşrulaştırılması ve tahribatın giderilmesi için yapılabilecek rehabilitasyon çalışmalarının zaafa uğratılmasına zemin hazırlamaktadır. Tasarı ile ayrıca, önümüzdeki dönemlerde, kamuoyunda 2-B alanları olarak bilinen, bozulmuş orman alanlarının statülerinin değiştirilmesi ve talanın meşrulaştırılmasının önü açılacaktır.

Tasarı’nın “Değiştirilen Hükümler” ve “Yürürlükten Kaldırılan Hükümler” başlıklı **36. ve 37. Maddesi’ndeki** düzenlemelerle Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanunu sadece “kültürel varlıkları” tarifle sınırlandırılmakta, Doğal Sit’ler ve Doğal Anıtlar’ın yürütmesi T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı kontrolüne geçirilmekte ve “doğal sit ve doğal anıt” tanımı kaldırılmaktadır. Bir alanın hem kültürel hem de doğal değerlere sahip olması halinde Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın görüşü alınmakla birlikte uygulama yetkisi bu yasa üzerinden Çevre ve Orman Bakanlığı’na geçmektedir.

Tasarı’daki en dramatik hükümlerden birisi de **Geçici 1. ve 2. Madde** hükümleri olup, bu Tasarı’ya göre mevcut tüm statüler kaldırılmaktadır. Hangi alanlara ne statü verileceği belirlenecek ve diğer alanlar koruma dışı kalacaktır. Oysaki, uzun yıllar verilen mücadeleler sonucunda koruyabildiğimiz birçok alanın akıbeti büyük bir belirsizlikle karşı karşıyadır. Hangi alanın koruma statüsünün ne olacağı, hangilerinin statülerinin tamamen kaldırılacağı, çalışmada Tasarıyla Bakanlığın koordinatörlüğünde oluşturulması öngörülen “Biyolojik Çeşitlilik Bilim Heyeti”ne dahi görev verilmemiş ve danışılma gereği dahi duyulmamıştır (Bilim Heyeti niçin kuruluyor anlamak mümkün değil). Bakanlık (siyasi otorite/bürokrasi) Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Kurulundan istediği kararı çıkartabilmek için Kurulun çalışmalarına yardımcı olma işi Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdür Yardımcısı’nın başkanlığında Bakanlık ve Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın eşit sayıda temsilcinin katılımı ile oluşturulacak çalışma grubuna verilmiştir.

Tasarıya konulmuş **İdari Yaptırımlar’da** da aslında doğal ekosistemler ve canlı türlerinin korunmasına karşı nasıl bir bakış açısı olduğu açıkça görülmektedir. Tasarının **30.**

Maddesi'nin 1'inci kısmında“(1) Uzun devreli gelişme planlarına veya tür ve habitat koruma ve eylem planlarına aykırı hareket edenler ile tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin tahribine sebep olan gerçek kişiler hakkında fiilin ağırlığına göre bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır. Uzun devreli gelişme planına aykırı hareketin tür ve habitat tahribine yol açması halinde bu ceza beş katı olarak uygulanır. Bu türlerin nesli tehdit veya tehlike altında olması halinde cezanın üst sınırı uygulanır” ifadesi, 6. kısmında “(6) Bu Kanun kapsamına giren korunan alanların mutlak koruma bölgelerinin tahribine, yok olmasına veya her ne suretle olursa olsun zarara uğratılmasına sebep olanlara onbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Bu ceza habitat kaybı söz konusu olduğunda üst sınırdan tatbik edilir” ifadesi yer almaktadır. Bu Tasarı'ya göre herhangi bir suç işlemenin cezası onu tazmin etmek yani para cezası ödemektir. Tesis edilen para cezaları ise 1.000 TL ile 50.000 TL arasındadır. Günümüzde kırmızı ışıktaki geçmenin ya da hız sınırını ihlal etmenin cezası bile 1.000.-TL'ye yaklaşmışken, bu Tasarı hükmüyle korunacak olan bir kuşun, balığın, böceğin, doğal alanın yok olmasını sağlayıcı bir tahribat yaratıp 50.000.-TL ceza ödeyip bundan kurtulabilmek mümkündür. İdari Yaptırımlar arasında hürriyeti bağlayıcı hiçbir ceza yer almamaktadır.

Sonuç

Ülkemizdeki doğa koruma mevzuatı yamalı bohça gibi eski, uluslar arası normlara uygun olmayan bir mevzuattır ve türlerin ve yaşam alanı olarak habitatların korunması ve yönetimi ile ilgili yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğu açıktır. Ancak Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu eğer bu haliyle yasalaşırsa, ülkemizde bugünlere kadar kalmış doğal alanlarımız ve türlerle ilgili kazanımlarımızda geri dönüşü olmayan tahriplerin önü açılmış olacaktır.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere yasa yazıcılar bu Tasarı ile önemli 2 karar almayı istemektedirler:

1- Koruma statülerini tatad ederek bütüncül koruma yaklaşımını ve geçmişte elde edilmiş koruma niteliklerini ortadan kaldırmak, yasal boşluklar ve mevzuat eksiklikleri yaratarak karar verici olarak tarif edilen Bakanlık aracılığı ile milyonlarca hektar koruma alanında çeşitli yatırımlar yapılmasının önünü açmak,

2-Bu konuda hem uluslar arası sözleşmeler hem de diğer ilgili yasalarla ortaya çıkabilecek ve yasa tasarisını hazırlayanların gözünden kaçmış koruma nitelikleri mevcut ise bu durumlar için icat ettikleri “üstün kamu yararı” tarifi üzerinden Bakanlar Kurulu aracılığı ile bölgede yapılmak istenen yatırımlara izin vermektir.

Tasarı bu iki amaca hizmet edecek bir biçimde kaleme alınmıştır. Her şekilde ülkemizin doğal ekosistemleri tahrip ve yok olmayla karşı karşıyadır. Bu nedenle Tasarı;

1. Bu içeriği ve düzeniyle TBMM'den geri çekilmelidir.
2. Şeffaf ve katılımcı bir süreçte, yukarıda örneklenen eksiklik ve yanlışlıkları giderilecek biçimde yeniden düzenlenmelidir;
3. Yeniden düzenlenecek Tasarı, kitle iletişim araçlarıyla genel kamuoyunun bilgisine sunulmalı, görüş ve önerilerine açılmalıdır.
4. Yeniden düzenlenen Tasarı'nın, TBMM'deki ilgili komisyonlarda görüşülmesi, sürecine “taraf” konumundakiler öncelikli olmak üzere ilgili sivil toplum kuruluşlarının dengeli katılımları sağlanmalıdır.

Tabiat Kanunu İzleme Girişimi

Daha fazla bilgi için:

Hüsrev Özkara, Girişim Sözcüsü

Tel: 0 533 394 47 11 ve 0 554 584 79 09

<http://tabiatkanunu.wordpress.com/>

tabiatkanunu@gmail.com